

باغ شاهزاده ماهان

باغ شاهزاده یا باغ شاهزاده زیباترین باغ تاریخی ایران محسوب می‌شود. این باغ در حدود ۲ کیلومتری شهر ماهان و حوالی شهر کرمان و در دامنه کوه‌های تیگران واقع شده و مربوط به اواخر دوره قاجاریه می‌باشد. این باغ با مختصات جغرافیایی ۳۰ درجه و ۱ دقیقه عرض شمالی و ۵۷ درجه و ۱۷ دقیقه طول شرقی می‌باشد. ارتفاع این منطقه از سطح دریای آزاد ۲۰۲۰ متر است. این باغ مساحتی قریب به ۵/۵ هکتار دارد. دو مجموعه شرقی و غربی دارد. کوشک یا همان عمارت‌های آن بسیار زیباست و به صورت دو آشکوبه ساخته شده‌است و سر در آن از معماری خیلی زیبایی برخوردار است که آن را از سایر باغ‌های ایرانی متمایز و ممتاز می‌سازد. فواره‌های آن چشم هر بیننده‌ای را نوازش می‌دهد. این فواره‌ها که در طول باغ قرار دارند زیباترین فواره باغ‌های ایرانی هستند. زیرا سایر باغ‌های ایرانی کمتر فواره داشته‌اند و یا اگر داشته‌اند به این زیبایی نبوده‌اند. فواره‌های زیبای باغ شاهزاده بر اساس اختلاف ارتفاع و نه هیچ نیروی دیگری فعال هستند که این خود دلیلی بر هوش و ذکاوت مردمان کرمان زمین است. طول باغ شاهزاده کرمان ۴۰۷ متر و عرض آن ۱۲۲ متر است. و بزرگترین و زیباترین باغ تاریخی ایرانی محسوب می‌شود. این باغ همه ساله و به ویژه در فصل تابستان و بهار شاهد بازدید تعداد بیشماری از گردشگران از نقاط مختلف کشور است که این باغ دیدنی و دل‌فریب را برای تماشا انتخاب می‌کنند واقع شدن منطقه در مسیر عبوری کرمان به بم و در مسیر جاده کهن ابریشم از عواملی است که این محل را برای احداث یک باغ اشرافی مناسب می‌ساخته است. باغ شاهزاده به گونه‌ای

استقرار یافته که حداکثر استفاده از مناظر بدیع داخلی را به صورت زیر امکان پذیر می‌سازد: در بدو ورود، به ویژه در طبقه فوقانی سردر خانه به غیر از دیدها و مناظر بیرونی باغ، منظره چهارباغ و در جهت عکس آن منظره کوه را امکان پذیر می‌سازد. این مناظر عمده یعنی رؤیت حرکت آب، حوض ها و آبشارها هرکدام به نوبه خود تأکیدی بر محورهای عمود بر محور اصلی دارند و توأم با نظام گیاهی مناظر بدیع داخلی را ارائه می‌دهند.

این باغ ابتدا به دستور محمد حسن خان سردار ایروانی حاکم وقت کرمان ساخته شد و بنای درون آن بعداً توسط عبدالحمید میرزا ناصرالدوله حاکم کرمان طی یازده سال حکمرانی وی (۱۲۹۸ هـ . ق تا ۱۳۰۹ هـ . ق) ساخته شد و با مرگ وی نیز بنای آن نیمه تمام رها شد. گفته می‌شود وقتی خبر پپ ناگهانی حاکم را به ماهان می‌برند، بنایی که مشغول تکمیل سردر ساختمان بود تغار گچی را که در دست داشته محکم به دیوار کوبیده و کار را رها کرده و فرار نموده است. به همین علت جاهای خالی کاشی‌ها را بر سردر ورودی می‌توان دید. تاریخ بنای باغ ۱۲۷۶ خورشیدی است.

این باغ از نمونه باغ تخت‌های ایرانی است و در زمینی مستطیلی شکل به مساحت پنج و نیم هکتار بنا شده و دارای سردر ورودی بسیار زیبایی است. بناهای باغ عبارتند از کوشک اصلی یعنی سکونتگاه دائمی و یا فصل مالک که در انتهای فوقانی باغ قرار دارد. سردر خانه در مدخل باغ به صورت بنایی خطی جبهه ورودی باغ را اشغال کرده و در دو طبقه بنا گردیده است. طبقه فوقانی دارای اتاق‌هایی است که برای زندگی و پذیرایی پیش بینی شده‌اند. سایر بناهای خدماتی باغ از حصار اصلی استفاده نموده و به صورت دیواری مرکب بناهای مختلف خدماتی را در نقاط مناسب در خود جا داده است. این

باغ علاوه بر سردر، شامل عمارت شاه‌نشین و حمام نیز می‌باشد. در حال حاضر قسمت شاه‌نشین، به یک رستوران تبدیل شده و توسط بخش خصوصی اداره می‌شود.

در این باغ درختان میوه متنوعی به چشم می‌خورند و در جلوی عمارت هم حوض‌ها و فواره‌ها آب‌نمای زیبایی را تشکیل داده‌اند. منبع آب باغ رودخانه کوچک تیگران است. مسعودی بنای این باغ را از جنبه‌های مختلف معماری و نقش آب در آن بررسی کرده است .

هر ساله گردشگران از این باغ زیبای ایرانی بازدید می‌کنند و از زیبایی و طراوت آن لذت می‌برند. باغ شاهزاده در تاریخ سی ام تیرماه ۱۳۹۰ به ثبت جهانی یونسکو رسیده است.

در زمستان ۱۳۹۲ خبری منتشر شد در این خصوص که با هشدار رسمی یونسکو به سازمان میراث فرهنگی، در صورت تملک بخش‌هایی از این باغ توسط بخش خصوصی و تبدیل عمارت‌هایی از آن به اقامتگاه‌های گردشگران و مسافران، یونسکو اقدام به خروج نام این باغ از فهرست جهانی خود می‌نماید. در بیانیه یونسکو اعلام شده‌است که هرگونه تغییر و بازسازی اماکن تاریخی ثبت جهانی شده باید زیر نظر این سازمان و با اجازه آن انجام شود که حضور بخش خصوصی در بخش‌هایی از این باغ، از جمله موارد نقض این قانون محسوب می‌شود.

